

Tool- BOX

Machine veiligheid

Introductie

Veiligheid in bos en natuur heeft de hoogste prioriteit. Om veilig te kunnen blijven werken moet je regelmatig aandacht geven aan het correct en veilig uitvoeren van alle soorten werkzaamheden.

Ongevallen gebeuren vaak met machines. Een toolboxbijeenkomst over machineveiligheid is daarom belangrijk voor jouw veiligheid en voor de veiligheid van je collega's.

“Ongevallen worden niet veroorzaakt door gebrek aan kennis, maar door het niet gebruiken van de kennis die we hebben.”

1. Feiten, cijfers en achtergronden

Vragen:

1. Hoeveel dodelijke ongelukken denk je dat er de afgelopen jaren in de agrarische en groene sector zijn geweest?

2. Wat zijn de grootste veroorzakers van ongelukken?

3. Wanneer vinden de meeste ongevallen plaats?

4. Met welke machineonderdelen gebeuren de meeste ernstige ongevallen?

1. Feiten, cijfers en achtergronden

Antwoorden:

1. In de afgelopen 10 jaar hebben er 82 dodelijke ongevallen plaatsgevonden Gemiddeld dus 8 per jaar.
De agrarische en groene sector stond in 2019 op nummer 3 als het gaat om ernstige ongevallen.
2. 57% van de dodelijke ongevallen in de agrarische en groene sector gebeurde met of in de buurt van machines.
3. De meeste ongelukken gebeuren tijdens het bedienen, verhelpen van storingen en verstoppingen en het schoonmaken van machines.
4. Ernstige ongelukken gebeuren meestal met de beweegbare delen: de afscherming, de noodstop of de beveiliging tegen ongewenst opstarten ontbreekt. Daarnaast is achterstallig onderhoud een belangrijke oorzaak.

Tool- BOX

Machine veiligheid

2. Discussie

VRAAG: Beantwoord de vragen in 2-tallen en koppel ze vervolgens terug in de groep.

A. Welk incident ben je al eens tegen gekomen bij het werken met machines?

B. Wat kan jou helpen om risico's te beperken als je werkt met een machine?

C. Wat doe je als een collega werkt met een machine zonder afscherming?

D. Wat doe je als een collega geen/geen juiste PBM's draagt?

3. Leerpunten

Wat weet je aan het
eind van deze
toolboxbijeenkomst

Hoe je risico's bij machines
in kaart brengt.

Hoe je de risico's beperkt tot
een veilig niveau.

Hoe je Veiligheidsbewust
omgaat met jezelf en je
collega's op de werkplek.

4. Documenten

Zeg eens eerlijk....
raadpleeg je documenten
over veiligheid?

A. Gebruiksaanwijzing

Gebruik je de machine conform de
gebruiksaanwijzing en draag je de PBM's zoals
in de gebruiksaanwijzing is aangegeven?

B. Risico Inventarisatie en –evaluatie (RI&E)

Heb je in de Risico Inventarisatie en Evaluatie
gelezen over de risico's en veiligheids-
maatregelen van machines?

C. Arbocatalogus bos en natuur

Heb je de veiligheidsvoorschriften gelezen van
de machine waar je mee werkt in de
Arbocatalogus Bos en Natuur.

[https://www.stigas.nl/
agroarbo/bos-en-natuur](https://www.stigas.nl/agroarbo/bos-en-natuur)

ADVIES bij een NEE:

Zoek de documenten een keer op en kijk of
jouw machine voldoet aan de
veiligheidsmaatregelen.

5. Risico's

OPDRACHT: Bespreek met elkaar de risico's van het werken met machine.

Wat zijn de gevaren?

Wat zijn de mogelijke faalpunten? (Nalatigheid? Onderhoud? Uitschakelen van beveiliging? Communicatie? enz.)

Wat zijn de zwakke schakels bij het uitvoeren van het werk die risico met zich meebrengen?

Wat is het correcte gebruik van de machine en hoe is het gebruik in de praktijk?

Wat zijn de risico's bij vervoer van machines over de weg?

Mogelijke risico's van een machine.

- Bewegende delen
- Wegvliegend materiaal
- Bekneld raken
- Gehoorschade
- Trillingen
- Overbelasting (houding)
- Schade stof inademen
- Brandwonden
- Afleiden bediener
- Slecht onderhoud
- Terugslag
- Verkeerde belading bij vervoer

Tool- BOX

Machine veiligheid

6. Aandachtspunten.

OPDRACHT: Bespreek met elkaar hoe je punt 1 t/m 10 kunt naleven.

1. Lees de gebruiksaanwijzing en volg de veiligheidsvoorschriften op.

2. Gebruik arbeidsmiddelen/machines alleen waarvoor ze zijn bedoeld.

3. Werk alleen met/aan een machine als je bevoegd/opgeleid bent.

4. Weet wanneer je in de gevarenzone van een machine bent en handel er naar.

5. Bespreek gevaarlijke situaties of incidenten. Meld ze bij je leidinggevende of coördinator.

6. Leer van andermans fouten en maak dit bespreekbaar.

7. Wijs je collega's op gevaarlijke en onverantwoorde handelingen.

8. Is de afscherming en beveiliging in orde.

9. Pleeg tijdig onderhoud en reparaties. Schakel de machine altijd uit bij het verhelpen van storingen en het uitvoeren van onderhoud en reparaties.

10. Sjur de machine bij vervoer over de weg vast conform de richtlijnen. Ga niet de weg op als de machine niet juist gezekerd kan worden, bv door het ontbreken van sjor-ogen.

7. Op de werkvloer

Het belangrijkste van veiligheid is dat je het ook toepast op de werkplek door:

Mentaliteit

- Openheid, je mag elkaar aanspreken over veiligheid.
- Zorg goed voor jezelf en je collega's.

Naleven

- Je gebruikt de juiste arbeidsmiddelen/PBM.
- Je volgt de veiligheidsvoorschriften op.

Ingrijpen

- Je grijpt in als er niet veilig wordt gewerkt, ook bij je collega!
- Je signaleert en denkt mee als het beter kan.

VRAAG:

Wat kan er worden verbeterd in jullie team als het gaat over mentaliteit, naleven en ingrijpen?

Tot slot.

Beantwoord in
tweetallen
de volgende vraag:

**Wat is het belangrijkste dat
je in deze
toolboxbijeenkomst heb
geleerd?**

Koppel dit terug in de groep.

Kijk voor machineveiligheid in de

[arbocatalogus](#)

**Meer Arbo-informatie
over bos en natuur klik**

